

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Sağlık Bakanı Fahrettin KOCA tarafından yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

Ülkemizdeki iş ve çalışma hayatının çözülmeyi bekleyen, çok sayıda sorunu vardır. Bu sorunların en önemlilerinden biri, uzun çalışma süreleridir. Özellikle sağlık sektöründeki uzun çalışma ve nöbet süreleri, insanlık dışı bir çalışma sistemini dayatmaktadır. Kölelik sistemini anımsatan bu uzun çalışma ve nöbet süreleri nedeniyle, Ankara Şehir Hastanesi Kadın Doğum Kliniği Asistanı Doktor Rümeysa Berin Şen, 36 saat nöbet tuttuktan sonra evine dönerken yolda trafik kazası geçirmiştir. Daha hayatının ve mesleğinin başında olan Asistan Dr. Rümeysa Berin Şen, 25 yaşında vefat etmiştir. Yaşanan bu acı olay, asistan doktorların tuttukları uzun nöbetleri ve çağdışı çalışma koşullarını bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Öncelikle; İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 24'üncü maddesi ile; *"Herkesin, dinlenme ve boş zamana hakkı vardır; bu, iş saatlerinin makul ölçüde sınırlandırılması ve belirli aralıklarla ücretli tatil yapma hakkını da kapsar"* düzenlemesi getirilmiştir. Türkiye İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ni 6 Nisan 1949'da kabul etmiştir. Bu düzenlemeye paralel olarak Anayasa'nın *"Çalışma şartları ve dinlenme hakkı"*nı düzenleyen 50'inci maddesinde de; *"Dinlenmek, çalışanların hakkıdır"* düzenlemesi vardır.

Çalışma süreleri ile ilgili olarak da, ülkemizde, hem memurlar hem de işçiler yönünden belirli sınırlamalar getirilmiştir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun *"Çalışma saatleri"* başlıklı 99'uncu maddesinde, "Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 40 saattir" denilirken, 4857 sayılı İş Kanununun 4'üncü maddesinde; *"Genel bakımdan çalışma süresi haftada en çok kırkbeş saattir. Aksi kararlaştırılmamışsa bu süre, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanır. Günlük çalışma süresi her ne şekilde olursa olsun 11 saati aşamaz"* denilmiştir. Ancak doktorların çalışma sürelerinde bir üst sınır belirlenmemiştir. 08.00-16.00 saatleri arasında normal mesaisinde çalışan bir doktor, 8 saatlik çalışması sonrasında, 16 saat de nöbet tutmakta, 24 saatlik bu çalışmanın ardından da en az 8 ila 10 saat daha çalışmaktadır. Bu nedenle asistan doktorlar 36 saat hatta bazen daha bile fazla çalışmaktadır.

Bir doktoru, hiç dinlenmeden, üstelik de insan hayatını doğrudan ilgilendiren bu meslekte 36 saat boyunca aralıksız çalıştırmak, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ne, Anayasa'ya, akla ve vicdana aykırıdır. 36 saat boyunca bir insanın,

58946

hiç dinlenmeden, aralıksız şekilde, aynı dikkat ve performans ile çalışabilmesi fiziksel olarak mümkün değildir. 12 saatlik çalışma süresinde bile konsantrasyon zorluğu, stres ve fiziksel reflekslerde zayıflama yaşandığı yine doktorlar tarafından ifade edilmektedir. Kaldı ki asistan doktorlardan bu sürenin, 3 katı bir zaman diliminde, ameliyatlara girmeleri, acil hastalara müdahale etmeleri ve reçete yazmak gibi rutin tedavi hizmetlerini eksiksiz ve kusursuz şekilde vermeleri beklenmektedir. Yani asistan doktorlardan, insan üstü bir performansla, adeta bir robot gibi çalışmaları beklenmektedir. Uluslararası ve ulusal mevzuattaki dinlenme hakkına aykırı olarak, 36 saat çalışan asistan hekimler; ya mesleklerini bırakmakta, ya ağır çalışma koşulları nedeni ile intihar etmekte ya da uzun çalışma süreleri sonucunda yorgunluk nedeniyle trafik kazalarında aslında cinayete kurban gitmektedir. İnsanlık dışı bu koşullarda çalıştıktan sonra trafik kazalarının yaşanmaması ihtimali neredeyse olanaksızdır. Kaldı ki çok sayıda asistan hekim sosyal medya hesaplarından Rümeysa Berin Şen'in yaşadığına benzer kazalar geçirdiklerini ve hayatlarını şans eseri kurtardıklarını ifade etmiştir. Uzunca bir süredir asistan doktorların yaşadığı uzun nöbet süreleri, uğradıkları mobing meslek örgütleri ve binlerce asistan hekim tarafından defalarca dile getirilmiştir. Ancak bu haklı taleplerin Bakanlığınızca dikkate alınmaması nedeniyle çok sayıda doktor ya yaralanmış ya da cinayet gibi kazalarda hayatını kaybetmiştir.

Hiçbir meslek grubundan, 36 saat boyunca, dinlenmeden çalışması beklenemezken, insanları tedavi eden, onların en temel hakkı olan yaşam hakkı için canla başla ve fedakarca çalışan bir meslek grubundan 36 saat boyunca aralıksız çalışması istenmemelidir. Bir kişiden 36 saat aralıksız çalışmasını beklemek insanlık dışı bir durumdur. Bu kadar uzun süre nöbet tutan bir doktorun, tedavi için gelen vatandaşlara, tedavi hizmeti vermesini beklemek de en hafif tabirle insafsızlıktır. Meslektaşlarınızın kötü çalışma koşullarını düzeltmek için doktor bir Bakan olarak, hiçbir adım atmamış olmanız da ayrıca üzüntü verici bir durumdur. Bugün, ağır çalışma koşulları nedeniyle, hekimler arasında tükenmişlik sendromunun yüzde 90'ların üzerine çıktığı belirtilmektedir. Sağlık Bakanlığı'nın kendi kurumunun çalışanlarının yaşadığı sorunlar karşısındaki sessizliğinin bozulmaması halinde, istifa, intihar ve can kayıplarının artarak devam edeceği gün gibi ortadadır. Çok sayıda hekim, bu olumsuz çalışma koşulları nedeniyle çareyi istifa edip, yurtdışına gitmekte bulmaktadır.

Ülkemizde, TUS tercihlerine bakıldığında da, birçok asistanın özellikle kalp damar, beyin, genel cerrahi, kadın doğum, çocuk gibi ağır branşları artık tercih etmediği, bunlar yerine cildiye, fizik tedavi, radyoloji gibi bölümlerde uzmanlaşmak istediği ifade edilmektedir. Bunun yanında, Tıpta Uzmanlık Sınavında cerrahi branşlarda puanların düşmesine rağmen tercih edilmemesi nedeniyle bir süre sonra cerrahsız kalınabileceği uyarısı da yapılmaktadır. Sorunların çözülmesi için adım atılmaması halinde yakın bir gelecekte, vatandaşlarımızın, en temel hakkı olan tedavi hizmetlerinde ciddi ve büyük aksamaların olacağı ortadadır. Kaldı ki şu anda bile çok sayıda hastanede yeterli doktor bulunmaması nedeniyle sağlık hizmetlerinde ciddi aksamaların yaşandığı basına yansımaktadır.

53446

Bu nedenle hem sağlık çalışanları hem de vatandaşlarımız için asistan hekimlerin 36 saatlik nöbet süreleri başta olmak üzere, tüm sağlık çalışanlarının iş ve çalışma koşulları düzeltilmeli, özlük hakları ile ilgili düzenlemeler hızlı bir şekilde yapılmalıdır.

Bu erevede;

1) Hiç dinlenmeden 36 saat boyunca çalıştıktan sonra eve giderken geçirdiği trafik kazasında hayatının baharında 25 yaşında hayatını kaybeden meslektaşınız doktor Rümeysa Berin şen'in ölümünden kim sorumludur?

2) Bir kez daha böyle kazaların ve ölümlerin yaşanmaması için neler yapmayı düşünüyorsunuz?

3) İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Anayasa'daki "dinlenme hakkı" düzenlemelerine rağmen asistan hekimlerin insanlık dışı koşullarda 36 saat boyunca aralıksız çalıştırılmalarının nedeni nedir?

4) Asistan hekimlerin bu kadar uzun sreler boyunca çalıştırılmaları ile verimli, kaliteli bir sağlık hizmeti vermeleri mümkün müdür?

5) Hem doktorların hem de hizmet verdikleri hastaların sağlığı açısından, insanlık dışı bir uygulama olan asistan hekimlerin 36 saat nöbet süresini makul ve insani srelere düşürmeyi ve çalışma koşullarını iyileştirmeyi düşünüyor musunuz? Bu konuda ne zaman adım atacaksınız?

6) Bakanlığınızın yanlış politikaları nedeniyle, ameliyatların yapılamadığı, hastaların doktora erişiminin kısıtlandığı, sağlık çalışanlarının hayatını kaybettiği, intihar ya da istifa ettiği, çökmek üzere olan sağlık sistemini iyileştirmek ve doktorluk başta olmak üzere sağlık alanındaki meslekleri eski itibarına kavuşturmak için bir şey yapacak mısınız?